

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

23 פברואר 2026

לפני : כב' השופט ה' קירש

המערערת:

יהלומי גפני בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד טל פלמבאום וצבי חמיש

נגד

המשיב:

פקיד שומה גוש דן
ע"י ב"כ עו"ד אדם טהרני
מפרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)

פסק דין

א. מבוא

1. החברה המערערת עסקה בענף היהלומים בשנות המס שבערעור – 2016 ו-2017. מנהל המערערת, ובעל המניות היחיד בה בתקופה זו, היה מר יובל גפני ז"ל¹.

2. הערעור עוסק בארבע סוגיות מס הכנסה. אלה הנושאים לפי משקלם הכספי (בסדר יורד):

(א) ניכוי הפסדים עסקיים אשר לטענת המערערת נוצרו בשנת המס 2016, כאשר השקעותיה במיזמי נדל"ן מסוימים ירדו לטמיון (היקף ההפסד הנתבע על פי סעיף 28(א) לפקודת מס הכנסה הוא כ-11.9 מיליון דולר);

(ב) קיום הכנסה ממחילת חובות, בהתאם להוראות סעיף 3(ב)(1) לפקודת מס הכנסה, שהמערערת הייתה חייבת לספקים שונים (היקף החובות הנמחלים בשנת המס 2016 והשנויים במחלוקת הוא כ-4.7 מיליון דולר);

¹ למרבה הצער, מר גפני נפטר בחודש אפריל 2025, לאחר השלמת הדיון בערעור זה. מר גפני היה העד היחיד מטעם המערערת. מטעם המשיב העיד רו"ח רועי נוי, אשר ערך את השומות בצו לפי סעיף 152 לפקודת מס הכנסה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

(ג) **ניכוי הוצאה בשל חובות אבודים** בשנת המס 2016 בהתאם לסעיף 17(4) לפקודה (היקף החובות האבודים השנויים במחלוקת הוא כ-1.7 מיליון דולר);

(ד) **קיום הכנסה ממחילת חוב** בקשר למקדמות שנתקבלו בידי המערערת מלקוחות (היקף המחילה הנטענת על ידי פקיד השומה הוא כ-0.9 מיליון דולר).

אזון בסוגיות השונות לפי הסדר הנ"ל.

3. כאמור, מטעם המערערת הוגש תצהיר עדות ראשית מפי מר גפני ז"ל. מר גפני לא נחקר על תצהירו בחקירה נגדית – ואשוב לעניין זה, על נסיבותיו, בחלק ו' להלן. לא הובא למתן עדות איש מקרב הספקים, הלקוחות או השותפים להשקעות של המערערת כדי לתמוך בטיעוניה בדבר חובות נמחלים, חובות אבודים או השקעות שירדו לטמיון.

4. עוד יוער כי בנושאים רבים המערערת לא המציאה לפקיד השומה, ובהמשך, לבית המשפט, תיעוד ואסמכתאות שיכלו להוכיח את טענותיה השונות, ולמותר לציין כי בהליך דגן נטל השכנוע מוטל על המערערת.

כמו כן, בדו"חות הכספיים של המערערת לשנת 2016 – השנה העומדת במוקד המחלוקת – הופיעה הימנעות זו מאת רואי החשבון המבקרים:

"לא יכולנו לאמת את המלאי, את שווי מימוש הלקוחות, את יתרות החייבים, את יתרות בעל השליטה, את יתרות הזכאים, את יתרות הספקים את סכומי ההכנסות על כל סוגיהן ואת סכומי ההוצאות וההפחתות הקשורות בחובות אבודים ובמחיקת השקעות ו/או הלוואות לפי תקני ביקורת מקובלים. פריטים אלה מוצגים בדוחות הכספיים לפי הערכת ההנהלה והצהרתה.

בשל ההשפעה הניכרת האפשרית על הדוחות הכספיים, העלולה להיגרם מחמת תנועות בנכסים והתחייבויות הנ"ל, שאת יתרותיהם לא יכולנו לאמת, אין אנו מחוויים דיעה על הדוחות הכספיים הנ"ל."

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

דהיינו, קיים חסך בחומר חשבונאי מהימן, עליו ניתן לבסס ממצאים ומסקנות.

5. בהמשך לנקודה הקודמת, יוסבר כי הדוחות הכספיים ליום 31.12.2016 נערכו בשנת 2018, לאחר שמנהל המערערת, מר גפני, נתן שורה ארוכה של "**הוראות לרישום בהנהלת החשבונות**" (להלן – "**הוראות הרישום משנת 2018**"). על גבי דפי הוראות הרישום האלה מופיע, בכתב יד, התאריך 7.5.2018. כפי שניווכח בהמשך, הוראות אלה הביאו לרישומים החשבונאיים הקשורים לסוגיות השנויות במחלוקת כמפורט לעיל.

ב. הפסדים מאובדן השקעות

6. בין השנים 2007-2017 המערערת השקיעה כספים בתשעה מיזמים שונים, הקשורים ככל הנראה לתחום הנדל"ן, בעיקר בחוץ לארץ. הסכום הכולל של ההשקעות האמורות, כמפורט על ידי המערערת, עמד על 11.469 מיליון דולר.

לטענת המערערת, עד סוף שנת 2016 כל ההשקעות האלה ירדו לטמיון ונוצרו מהן הפסדים². יתרה מזו, נטען כי טיב ההפסדים **עסקי**, כך שניתן לקזזם כנגד **הכנסות מעסק** (לרבות, לעניינינו, כנגד הכנסה ממחילת חובות ספקים בתחום היהלומים).

על מנת להכיר בהפסדים האמורים כנדרש, חייבים להתמלא שני תנאים:

א. **מימוש** ההפסד, דהיינו קרות אירוע העברה או חיסול ההחזקה בדרך של מכירה (במובן הרחב) או באופן אחר;

ב. הוכחת טיבו **העסקי** של ההפסד, דהיינו קביעת הכנסה חייבת שלילית מפעילות כלכלית העולה לכדי עסק, כמשמעות מושג זה בפקודת מס הכנסה.

7. אשר לדרישת המימוש, ייאמר כי לא הובאו ראיות **כלשהן** (פרט לדברי מר גפני עצמו) המעידות על כך שעד תום שנת המס 2016 ההחזקות בפרויקטים השונים "**ירדו**

² מסיבה שלא הובהרה, סכום ההפסדים שנתבע כהוצאה הגיע לכדי 11.899 מיליון דולר.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

לטמיון. ככלל, לא ניתן פירוט על אודות ההשקעות השונות (מהות הפרויקטים; זהות כל השותפים או המשקיעים האחרים; התקדמות או העדר התקדמות בביצוע הפרויקטים; המצב הכספי של המיזמים וכיוצא בזה). בהעדר נתונים מוצקים, אין דרך לקבוע כי ההשקעות "מומשו" דווקא בשנת 2016 – וזאת אף אם ננקוט גישה מקלה, ונסכים כי לצורך גיבוש הפסד די בכך שהפרויקט הגיע למעשה לקצו וכי אפסו הסיכויים לקבל בחזרה את הכספים המושקעים, כולם או חלקם.

לדוגמה, לגבי ההשקעה הגדולה ביותר, בה הושקעו 4.624 מיליון דולר (מתוך 11.469 מיליון דולר, כאמור), על פי תצהירו של מר גפני המערערת הזרימה כספים למיזם זה (במדינת גיאורגיה) בשנים 2007, 2014 וכן 2017. לנוכח מידע זה, כיצד ניתן לומר כי ההשקעה מומשה בהפסד מוחלט עוד בשנת 2016?

לגבי השקעה אחרת (קריגר), צורף פלט ממרשם הממונה על חדלות פירעון המראה הגשת בקשה למתן צו פירוק בחודש דצמבר 2018, ואילו על פי הטענה מומש הפסד מהשקעה זו בשנת 2016.

והנה, אין צורך למצות את הדיון בשאלת המימוש (נושא שממילא מחייב ניתוח עובדתי נפרד לגבי כל מיזם ומיזם לפי נסיבותיו), וזאת מפני שהגעתי למסקנה, כמפורט בהמשך, כי ההפסדים, אף אם נוצרו, **אינם הפסדים עסקיים** (באופן מעשי, לגבי שומת המערערת לשנת המס 2016, אין נפקות לקיומו של הפסד הוני והמערערת אף לא טענה, ולו לחלופין, לקיום הפסד הוני).

8. המערערת התאגדה בשנת 1988, ובביאור 2.1 לדוחות הכספיים לשנת 2016 נאמר כי **"החברה עוסקת בענף היהלומים..."**. לא הוזכר שם עיסוק נוסף בתחום הנדל"ן או בכל ענף כלכלי אחר.

בסעיפים 6 ו-7 לתצהירו של מר גפני ז"ל הוסבר:

"המערערת הינה חברה פרטית, אשר עסקה בעברה במסחר שוטף ביהלומים בבורסה ברמת גן ולאחר שנקלעה למצוקה כלכלית ולמבוי סתום מבחינה עיסוקה ביהלומים, הסבה המערערת את עיסוקה ליזמות בנדל"ן – מימון פרויקטים / השקעות שונות בארץ ובחו"ל... למיטב זכרוני, הסבת הפעילות מפעילות בתחום היהלומים לתחום היזמות והנדל"ן החלה בשנת 2007 לערך."

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

9. לא מצאתי בדוחות הכספיים של המערערת כל תימוכין למצג הנ"ל לגבי ה"הסבה" של עסקיה החל משנת 2007. אמנם הדוחות הכספיים לשנת 2007 אינם מונחים לפניי, אולם אלה מחזורי המכירות של המערערת – **בענף היהלומים** – משנת 2012 עד 2015 (במיליוני דולרים, ובעיגול סכומים):

2012 : 15.1

2013 : 22.9

2014 : 23.4

2015 : 27.1

דהיינו, בשנים אלה מכירות המערערת היו במגמת עלייה ממשית. הסכומים עצמם מהותיים: במונחים שקליים (לפי שער החליפין ביום 31.12.2015) המכירות בשנת 2015 הגיעו לכדי 105.7 מיליון ש"ח - עסק לא קטן.

10. בנוסף, בדוחות הכספיים של המערערת לסוף שנת 2016, ההפסד הנטען מאובדן ההשקעות מופיע בדו"ח הרווח וההפסד בשורה שנקראת "**סעיף מיוחד – הוצאות בגין חובות אבודים והפחתת השקעות**". סעיף מיוחד זה מפנה לביאור 13. בביאור 13.1 רישא נאמר:

"13.1 החברה מנכה את הוצאותיה מחובות אבודים ומירידת ערך השקעותיה בנדל"ן ובהלוואות, כנגד הכנסותיה מעסק לרבות הכנסות ממחילת חובות לזכאים."

בהמשך של אותו ביאור הוסף, כחלק מ"**הנתונים העיקריים**":

"13.3 השקעות שבוצעו בתחום הנדל"ן בין אם בנדל"ן ובין אם בהלוואות."

לדידי, אין בדברים אלה כל הוכחה כי המערערת אכן **ניהלה עסק** בתחום הנדל"ן – בנבדל מהשקעת כספים, באופן פסיבי, במיזמים המנוהלים על ידי אחרים. השימוש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

במונח "השקעות" (שלוש פעמים בהקשר זה בדוחות הכספיים) אף הוא איננו מסייע למערערת.

11. כידוע, נוהגים להבחין בין הכנסה מעסק ובין הכנסה הונית (או בין הכנסה מעסק ובין הכנסה פירותית פסיבית) על פי שורה של מבחני עזר מופרים שפותחו בפסיקה ענפה³.

במקרה דנן, לא מצאתי סימנים כלשהם לביצוע ההשקעות במהלך **עיסוק בעסקי נדל"ן** מצדה של המערערת. אזכיר נסיבות אלה:

(א) ההשקעות נעשו החל משנת 2007 ולמצער עד לשנת 2016 לא נמכרה או מומשה השקעה כלשהי;

(ב) ההשקעות מומנו מכספי המערערת, ללא נטילת מימון זר;

(ג) לא הובאה כל הוכחה למעורבות של המערערת או של מר גפני מטעמה בפעילות המיזמים השונים, ולא הובהר כלל איזה עשייה הייתה מצדם בקשר למיזמים. יתרה מזו, בסעיף 12 לתצהירו, מר גפני אף ציין לגבי חלק מההשקעות כי **"אין מסמכים [בידיו] או שלא הצלחתי לקבל מסמכים מהנציגים של ההשקעות הנ"ל וזאת לאור אי שיתוף פעולה מצדם"**⁴ – מצב שאיננו מתיישב עם המצג לפיו המערערת הייתה פעילה בתחום המיזמים הנדונים (ראו סעיף 12 להלן).

(ד) מר גפני העיד על עצמו כי **"מאז ומעולם פעלתי על פי תחושות בטן"** (סעיף 4 לתצהירו), ולא הוכח כי היו לו בקיאות או ניסיון בתחום ניהול נדל"ן בחו"ל, לעומת תחום היהלומים.

³ כאשר הפעילות הכלכלית הנבדקת כרוכה ברכישתם ומכירתם של נכסים, המבחנים יכללו בין היתר: טיב הנכס; אופן מימון רכישת הנכס; משך התקופה בה הוחזק הנכס; תדירות העסקאות שנעשות בנכסים מהסוג הנדון; מאמצים שנעשו להשביח את הנכס ולהעלות את ערכו; מאמצים שנעשו לשווק את הנכס לקראת מכירתו; קיום מנגנון מסחרי לשם העיסוק ברכישה, החזקה ומכירה של הנכס; מידת הבקיאות של הנשום בתחום המסחרי הנדון; וכן מכלול הנסיבות – "מבחן הגג".

⁴ בסעיף 24 לסיכומי המערערת אף הודגש כי **"... על אף הניסיונות הכבירים של נציגי המערערת או שאין מסמכים בהישג יד /או שנציגי המערערת לא הצליחו לקבל המסמכים מהנציגים של ההשקעות הנ"ל וזאת לאור אי שיתוף פעולה מצידם או התעלמות מוחלטת של אותם נציגים מפניות בעל המניות או המערערת..."**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

12. לא די להזכיר מונחים כגון "מנגנון", "בקיאות" ו"טיב הנכסים" כדי להראות שאכן התקיים עסק בנסיבות המקרה הקונקרטי – נדרשות ראיות לכך. והנה מר גפני כתב בסעיף 13 לתצהירו :

"נסיבות ההשקעות המצוינות לעיל בראי פקודת מס הכנסה – בדגש על הסבת פעילותה העיקרית של החברה ממסחר ביהלומים לנדל"ן, כמו גם המנגנון אשר תפעל את ההשקעות השונות, הבקיאות בנושא, היקף סכומי ההשקעות וטיב הנכסים, עולה כי השקעות אלה ואופן הפעילות עצמה נטוע עמוק במישור העסקי – ולא במישור ההוני."

בפנינו **מסקנות** שלא נתמכו בראיות של ממש, ולא שוכנעתי כי מדובר בפעילות **עסקית** (נוספת) שנוהלה על ידי המערערת, לעומת השקעות פסיביות במיזמים שנוהלו על ידי גורמים אחרים.

13. במקום אחר בתצהיר (סעיפים 8 ו-9) העיד מר גפני כי כוונתה של המערערת **"ליצור רווח עסקי... באה לידי ביטוי בחיי המעשה ובזמן אמת, וזאת ניתן להיווכח מצורת ההתקשרויות המסחריות בנדל"ן אשר נעשו באמצעות מספר רב של מסמכים מורכבים הכוללים שינויים, תיקונים והרחבות [שונות]..."**

עם כל הכבוד, חתימה על הסכמי השקעה ארוכים או מורכבים איננה מעידה על פעילות **עסקית** דווקא, ו"מספר רב של מסמכים" איננו יוצר מנגנון עסקי.

14. המסמכים הבודדים שצורפו על ידי המערערת בקשר להשקעות הנדונים אינם מאששים את הטענה כי נוצרו הפסדים עסקיים : במקרה אחד (קריגר) צורף הסכם הלוואה קצרצר וסטנדרטי למדי, שאין בו כדי להעיד על שיתוף בניהול עסקים אלא על מימון פרויקט שבוצע עלידי שלוש החברות הלוות ("החברה [הכוונה היא לקבוצה הלווה - ה"ק] פנתה אל המלווה (המערערת) ובקשה כי תיתן לה הלוואה שמטרתה השקעה של החברה.... במיזם תמ"א 38/1..."); במקרה השני (רוזנפלד) צורף הסכם להעמדת המימון הנדרש לשם רכישת מניות בחברה זרה, וגם כאן אין כל היבט של ניהול עסקים יחד – תחום הפעילות של החברה שהמניות בה נרכשות כלל איננו מצוין – וההסכם אף דורש רישום שעבודים ומתן שיקים לביטחון לטובת המערערת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

15. בנושא ההפסדים העסקיים הנטענים, המערערת שבה והדגישה כי מקור הכספים שהושקעו במיזמים השונים היה בעסקי היהלומים שלה:

"עוד הובהר כי מקורם של כל כספי ההשקעות הנו בעסקי היהלומים והשקעות אלו הנם חלק בלתי נפרד מהמעגל העסקי בחברה. קרי כלל ההכנסות של המערערת מהפעילות העסקית שלה במסחר ביהלומים, שימשו (מימנו) אותה להשקעות המסחריות שלה בתחום הנדל"ן ולפיכך יש לראות כלל [ה]השקעות כמשתלבות בתהליך ייצור ההכנסה של המערערת והן אינצידנטליות לה..."

חשוב לציין כי מקורם של כל כספי ההשקעות הנו בעסקי היהלומים והשקעות אלו הנם חלק בלתי נפרד מהמעגל העסקי בחברה."

(מתוך סעיף 15 לסיכומי המערערת ומתוך סעיף 10 לתצהיר גפני).

16. אודה כי לא ירדתי לסוף דעתה של המערערת בקשר לטיעון האינצידנטליות. אין מחלוקת על כך שמקור הכספים ששימשו להשקעה היה בעסק המערערת בענף היהלומים. אולם עובדה זו איננה מובילה למסקנה כי טיב החזקותיה של המערערת באותם מיזמי נדל"ן היה **עסקי** מבחינתה. באותה מידה, למשל, רופא שיניים עשוי להשקיע במיזמי נדל"ן כספים שהוא הרוויח מרפואת שיניים, ודבר זה כשלעצמו איננו מחייב את המסקנה כי הפסד שיווצר מהשקעה זו יהיה בידי הפסד **"מעסק או במשלח-יד"**, כאמור בסעיף 28(א) לפקודה.

יתרה מזו, לא הוברר הקשר הכלכלי (האינצידנטליות המסחרית) בין ענף היהלומים ובין ענף הנדל"ן בחו"ל.

17. על כן, וללא קשר לסוגיית מימוש ההשקעות והיווצרות ההפסדים, המערערת לא הרימה את נטל השכנוע בעניין האופי העסקי של ההפסדים הנטענים, וממילא לא יחולו עליהם הוראות סעיף 28 לפקודה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

ג. מחילת חובותיה של המערערת כלפי ספקים

18. במאזן המערערת לסוף שנת 2015 הופיעה בין התחייבויותיה שורה של "ספקים ונותני שירותים", בסכום של כ-23.233 מיליון דולר. על פי ביאור 7 לדוחות הכספיים, מתוך הסכום האמור, כ-22.567 מיליון דולר יוחסו ל"חשבונות פתוחים". בעקבות מתן הוראות הרישום משנת 2018, במאזן לסוף שנת 2016, נמחקו ביוזמת המערערת עצמה חובות כלפי ספקים בהיקף של כ-16.781 מיליון דולר⁵. סכום זה דווח על ידי המערערת כהכנסה על פי סעיף 3(ב)(1) לפקודה לפקודת מס הכנסה. סעיף זה מורה כדלקמן:

"אדם שבשנת מס פלונית נמחל לו חוב או חלק ממנו, והחוב נובע מהוצאה שניכויה הותר בבירור הכנסתו החייבת, יראו את החוב כחלק מהכנסתו באותה שנה;"

כידוע, הוראה זו באה כדי לטפל במצב בו הוצאה בייצור ההכנסה נתבעה בניכוי בעבר – על בסיס מצטבר – אך לא שולמה בפועל על ידי הנישום. כנגד הוצאה שהותרה בעבר, מעמיד סעיף 3(ב)(1) הכנסה באותו סכום בשנת מחילת החוב.

19. יוער כי על פני השנים 2012 עד 2015, סעיף ה"ספקים ונותני שירותים" במאזן המערערת נותר יציב: התחייבויות אלה עמדו על 23.88 מיליון דולר בשנת 2012; 24.16 מיליון דולר בשנת 2013; 24.81 מיליון דולר בשנת 2014; וכאמור, 23.23 מיליון דולר בשנת 2015. והנה לסוף שנת 2016 המערערת הצהירה על מחילה של מרבית סכום החוב לספקים והקטינה את היתרה ל-6.434 מיליון דולר. רישום חשבונאי משמעותי זה לוה בביאור 13.2 לדוחות הכספיים לסוף שנת 2016 (ביאור קצר ומשונה), לאמור:

"חובות לספקים שהחברה סבורה כי אפסו הסיכויים שהיא תידרש לשלם בעתיד חובות אלה ולכן החברה רואה בחובות אלה כמחולים נכון לשנת המס 2016."

⁵ אם כי הקיטון במאזן בסעיף "ספקים ונותני שירותים", משנת 2015 לשנת 2016, היה 16.799 מיליון דולר, ולא סכום המחילה האמור.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

והנה, נמצא כי לגבי חובות לספקים בהיקף של כמעט 17 מיליון דולר המערערת ראתה אותם כ"מחולים".

20. נזכיר כי בהתאם לסעיף 3(ב)(5) לפקודה, "לעניין סעיף קטן זה [סעיף קטן 3(ב) כולו – ה"ק], מי שנמחל לו חוב – לרבות מי שנהג בחוב כאילו נמחל לו או מי ששומט חובו".

21. אלא מאי? לדעת המשיב, יתרת חוב הספקים האמורה "מקורה, לכל המאוחר, בשנת 2012". מכאן, היות שחובות אלה לספקים לא שולמו על פני תקופה ארוכה – לפחות ארבע שנים – יש לראותם כנמחלים.⁶

כמו כן, לדעת המשיב, בשנת 2016 המערערת הייתה צריכה להכיר בהכנסה ממחילה בגובה מלוא החובות לספקים המופיעים בשורת "חובות פתוחים" במאזן, דהיינו, לרשום הכנסה לפי סעיף 3(ב)(1) לפקודה בהיקף של 22.567 מיליון דולר (סכום המורכב מ- 16.781 מיליון דולר, שזו המחילה עליה הצהירה המערערת, ומהיתרה בסך 5.786 מיליון דולר, שנותרה במאזן לסוף שנת 2016⁷).

22. בסיכומיה, המערערת מלינה על הגדלת סכום ההכנסה ממחילה מ-16.781 מיליון דולר לכדי 22.567 מיליון דולר:

"... בשנות [המס] הרלוונטיות לערעור זה... היה [ה]חוב שריר וקיים והמערערת תיכננה לפרוע אותו אולם ככל ויתאפשר לה לפרוע בשנים העוקבות לערעור זה.

...

⁶ יש להעיר כי הופעתה של יתרה יציבה של חובות ספקים במאזן על פני שנים רבות איננה מוכיחה בהכרח כי חוב מסוים לספק מסוים היה קיים כל העת; המאזן מציג סיכום של כל החובות, מכל הגילים, ליום המאזן וייתכן שהסכום המופיע במאזן בשנה מאוחרת מייצג חובות שונים מאלה שהרכיבו סכום זהה שהופיע בשנה מוקדמת יותר.

⁷ אין עוד מחלוקת בין הצדדים כי מתוך הסך של 5.786 מיליון דולר, נוצרה בשנת 2016 הכנסה ממחילה בסכום של 1.037 מיליון דולר, כך שהמחלוקת בנושא זה הצתמצמה לסכום של 4.749 מיליון דולר.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

... המשיב נכשל ולא הצליח לעמוד בנטל להוכיח את שני יסודות הסעיף.
ראשית... אין הוכחה... לחוסר תום לב, לא למניפולציה אסורה ולא לכל
היבט אחר בלתי כשר שבמסגרתו ניתנו הכספים / הסחורות / הלוואות
למערכת. במצב כזה ... אי גביית החוב על ידי הספקים, היא ככל הנראה
כתוצאה של העדר יכולת פירעון של המערכת בעת הזו, ואי אפשר לקרוא
למצב זמני זה, מחיל[ה] על חוב...

...

... בשום שלב בדיוני השומה או בהליכי הערעור דנא, לא הוכח כי יתרת
החוב נתבעה בניכוי כהוצאה שהותרה בדוחות המס שהגישה המערכת
בשנים עברו ונלקחה בחשבון לצורך בירור הכנסתה החייבת."

(מתוך סעיפים 41, 44 ו-46 לסיכומי המערכת)

יוער כי בתצהירו, מר גפני ז"ל לא מצא לנכון להתייחס כלל לנושא מהותי זה.

23. אינני יכול להסכים עם המערכת בעניין הנדון: כאמור, נטל השכנוע איננו מוטל על
המשיב בהליך זה והמערכת לא הביאה כל ראיה או הסבר כדי להצדיק את החלטתה
המקורית להכיר בכ-74% מחובות הספקים כמחולים, אך לא בכולם. לא הוברר מדוע
"**אפסו הסיכויים**" (במילים של המערכת) לפירעון מרבית החובות, אך נותר סיכוי
לפרוע את המיעוט, ומדוע דווקא בהיקף של 4.749 מיליון דולר (היתרה שנותרה, לפי
גישת המערכת).

24. יתרה מזו, המערכת הכירה כאמור מיוזמתה בהכנסה לפי סעיף 3(ב)(1) לפקודה לגבי
סך של 16.781 מיליון דולר, מתוך הסכמה משתמעת כי סכום זה "**נובע מהוצאה
שניכויה הותר בבירור הכנסתה החייבת**" בעבר – כפי שנדרש על פי אותו סעיף. אם
כן, מדוע אין להניח כי אותו תנאי מתקיים גם לגבי **יתרת הסכום** השנוי במחלוקת
(4.749 מיליון דולר). המערכת לא המציאה כל ראיה לכך כי דווקא סכום היתרה **לא**
נתבע בעבר כהוצאה בייצור הכנסתה בדיווח על בסיס מצטבר. אף לא נמצא כי
בדוחות ההתאמה של המערכת הוצאה חשבונאית (שיצרה חוב לספק בשל סחורה)
תואמה ולא נתבעה לצורכי מס (וראו עדות מר נוי, עמוד 17 לפרוטוקול, שורה 15 עד
שורה 21).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

לדעתי, המערערת נכשלה בניסיונה להבחין בין סכום ההכנסה ממחילה שהיא רשמה ביוזמתה ובין יתרת הסכום שהיא ביקשה להותיר במאזנה ללא חבות במס לפי סעיף 3(ב) לפקודה.

25. נמצא כאמור כי על פני שנים היקף החובות לספקים נותר ללא שינוי מהותי (בגובה של כ-23 או 24 מיליון דולר). אולם משהודתה המערערת כי משנת 2016 עיקרו של סכום זה לא ייפרע על ידיה, מוטל היה עליה להסביר מדוע חלק קטן של החוב בכל זאת עשוי להיפרע. לדעתי הסבר של ממש בנושא זה לא הובא או הוכח על ידי המערערת. יתרה מזו, לא נמסר לבית המשפט כי היתרה שהשאירה המערערת במאזנה כאמור כן שולמה על ידיה לספקים במהלך כל השנים **לאחר** שנת השומה (משנת 2017 ועד היום).

לפיכך, אינני מתערב בקביעתו של המשיב כי כל סכום יתרת הספקים נמחל עד סוף שנת 2016.

ד. תביעת הוצאה בגין חובות רעים

26. בהתאם להוראות הרישום משנת 2018 (ראו סעיף 5 לעיל), המערערת מחקה לסוף שנת 2016 חובות המגיעים לה, לפי הטענה, מארבעה עשר חייבים שונים, רובם ככולם גורמים הקשורים לענף היהלומים. ההיקף הכולל של מחיקת החובות הגיע ל-5.627 מיליון דולר.

27. כידוע, סעיף 17(4) לפקודה מתיר בניכוי הוצאות בשל "**חובות רעים שנתהוו בעסק או במשלח-יד והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, שהחובות נעשו רעים בשנת המס...**".

על מנת להוכיח כי חוב פלוני נעשה חוב רע, יש להראות כי ננקטו, ללא הצלחה, פעולות או הליכי גבייה מקובלים כנגד החייב, או כי לא היה כל טעם בנקיטת פעולות או הליכים כאמור בשל העדר כושר הפירעון של החייב, הנלמד מנסיבות המקרה.

28. מתוך רשימת החייבים שהמערערת מחקה את חובותיהם כלפיה, המשיב הסכים להחלת סעיף 17(4) לפקודה לגבי חמישה מהם, וכתוצאה מכך התיר בניכוי הוצאה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

בסך 3.938 מיליון דולר (כ-70% מהסכום הכולל שנתבע עלידי המערערת). לגבי יתרת החובות, בסך 1.689 מיליון דולר, המשיב לא השתכנע כי מדובר בחובות שנעשו רעים עד לסוף שנת המס 2016 – הן משום שחלק מן החובות נוצרו רק בשנת 2015 ולא הספיקו, על פי הסברה, להפוך לחובות רעים כעבור שנה בלבד, והן משום שלא הוכח לגבי חלק מן החייבים כי נפתחו נגדם הליכי חדלות פירעון או ננקטו צעדים אחרים לפני תום שנת 2016.

29. לתמיכה בעמדתה לגבי תשעת החייבים הנותרים, המערערת הביאה שתי ראיות : לגבי החייב בשם ארצל צורף צו לפתיחת הליכים שניתן בחודש מרץ 2020, אשר מטבע הדברים אין בו כדי להעיד על מצב החוב כלפי המערערת (בסך 223 אלף דולר) בשנת 2016. ראיה ממשית יותר היא מכתב בחתימת היועצת המשפטית לבורסת היהלומים הישראלית בע"מ מיום 4.10.2021. במכתב זה, היועצת המשפטית מתייחסת, אמנם בקצרה, לאחד עשר מתוך החייבים הנדונים, תוך ציון מידע על השעיות מן הבורסה, איסורי כניסה לבורסה בשל הסתבכות כספית, וניהול הליכי פשיטת רגל.

30. המשיב איננו מייחס משקל רב לתוכן המכתב האמור (ואף הגדיל לעשות בכנותו "מכתב... שנחזה להיות מאת בורסת היהלומים..." – סעיף 27 לתצהירו של מר נוי ; בעדותו מר נוי ריכך גישה זו : עמוד 24, שורה 4). לדידי, יש לייחס למכתב משקל רב יותר. אמנם למכתב לא צורפו מסמכים כתימוכין לנאמר בו, וכותבת המכתב לא הובאה עלידי המערערת למתן עדות. אולם לטעמי המשיב נקט קו נוקשה מדי בסוגיה זו, לפחות לגבי חלק מן החייבים.

31. אציין כי המערערת טענה באופן גורף כי : "... לא נהוג לפתוח בהליכי הוצאה לפועל/הליכים משפטיים כנגד חברי הבורסה ליהלומים וכלל ההליכים מנוהלים באמצעות המוסדות של הבורסה ואינם מנוהלים כדרך קבע בבתי המשפט או באמצעות מוסדות המדינה" (מתוך סעיף 29 לסיכומי המערערת). דהיינו, לפי גישת המערערת, ביישום הוראות סעיף 17(4) לפקודה יש להתחשב במציאות מיוחדת השוררת בקרב היהלומנים, ואין לתור אחר נקיטת הליכים משפטיים במובן הרגיל. טיעון רוחבי זה לא נתמך כאן בראיות, מעבר לאמירתו של מר גפני, ואף במכתב הבורסה ליהלומים מאוקטובר 2021 לא נמצא מצג כללי כאמור.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

32. באופן פרטני, ולאחר עיון במכתב הבורסה, ומנגד, עיון בתשובות המשיב (סעיף 27 לתצהיר מר נוי), הגעתי למסקנה כי המערערת כן הצליחה להרים את נטל השכנוע לגבי חמישה חייבים נוספים, ואלה הם: קרופפלד (השעיה מן הבורסה בשנת 2015 "עקב הסתבכות כספית והליכי פשיטת רגל"); אלעד לוי (איסור כניסה למתחם הבורסה משנת 2012); גוהטה (איסור כניסה משנת 2012 והגשת תביעות נגדו "עקב הסתבכותו הכספית"); גברון (הודעה מטעמו לבורסה בשנת 2012 לפיה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו הכספיות); יהלומי מזל נ.א. (השעיית בעל המניות בה ואיסור כניסה עקב הסתבכות כספית).

הסכום הכולל של חובות חמשת החייבים האלה כלפי המערערת עמד על 902,900 דולר – ועל המשיב להתיר הוצאה נוספת בשל חובות רעים בסכום זה.⁸

ה. מחיקת סכום של מקדמות מלקוחות

33. במאזן המערערת לסוף שנת 2015, כחלק מסעיף "זכאים ויתרות זכות", הופיעה שורה של "מקדמות מלקוחות" (ביאור 8) בסך 981 אלף דולר בקירוב. מקדמה שמתקבלת מידי לקוח היא תשלום מראש על חשבון סחורה או שירות, המגיע לידי הפירמה בטרם התגבשות הזכאות לאותה הכנסה (למשל, בטרם אספקת הסחורה). בדרך כלל, איפוס יתרת מקדמות כאמור ילווה ברישום הכנסה במועד אספקת הסחורה או מתן השירות (אם המקדמה איננה מוחזרת ללקוח).

במאזן המערערת לסוף שנת 2016, שורת ה"מקדמות מלקוחות" עמדה על אפס.

34. במסגרת הוראות הרישום משנת 2018, הורה מר גפני לרואה החשבון לרשום "החזר מקדמות ללקוחות חו"ל" על סך כ-963 אלף דולר, וכנגד זה לזכות את חשבון המשיכות שלו, כבעל המניות, באותו סכום. כלומר, במקום שהמערערת תהיה חייבת בסכום האמור ללקוחות, מר גפני יהיה חייב פחות כסף כלפי המערערת באותה מידה.

תוקף הרישום החשבונאי, למפרע, הוא מיום 1.1.2016.

⁸ למותר לציין כי אין באמור כאן קביעה גורפת לפיה בכל מצב יש לקבל את הרישום במכתב מעין זה מאת בורסת היהלומים כראיה מספקת להוכחת חובות אבודים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

35. המשיב ראה בהקטנת סכום המקדמות מלקוחות מחילת חוב נוספת, המהווה הכנסה מכוח סעיף 3(ב)(3)(א) לפקודה, הקובע:

"אדם שבשנת מס פלונית נמחל או שומט לו חוב או חלק ממנו, והחוב נובע מסכומים שקיבל לצורך ייצור הכנסתו מעסק או ממשלח יד ... יראו את החוב כהכנסה בשנה שבה נמחל או שומט..."

לחלופין, טוען המשיב כי מדובר בהכנסה לפי סעיף 2(1) לפקודה.

36. בתצהירו של מר גפני (סעיף 19) הוסבר:

"... למעשה מדובר כאן בטעות רישומית שכן מדובר במקור בכספים שהח"מ הזרים למערערת, וככל הנראה כתוצאה מטעות אנוש כספים אלה נרשמו כמקדמות מלקוחות, ולפיכך כאשר הח"מ (כזכור הנני בעל המניות מהותי במערערת) עלה על הטעות בשנת 2018 ביקשתי מרואה החשבון לתקן זאת באופן מיידי."

לעומת זאת, בסעיף 14 לתצהירו של מר נוי מטעם המשיב נטען:

"במהלך דיוני השומה שקיימתי וטרם שהוצאתי את השומה בצו, ביקשתי מהמערערת מספר פעמים להמציא אסמכתאות וחומרים שיאמתו את פקודת היומן השנייה [בנושא איפוס יתרת הלקוחות – ה"ק]. אולם, המערערת לא סיפקה דבר שיבהיר מדוע נרשמה פקודת היומן השנייה; ...

...אציין כי גם לא הוצגה אסמכתה שמאמתת את טענת המערערת בתצהיר מטעמה לפיה מדובר בכספים שבעל המניות הזרים למערערת אשר מחמת טעות אנוש נרשמו כמקדמות מלקוחות."

37. אמנם מר גפני העיד על **"טעות רישומית"** שאירעה, אולם הוא לא פירט מתי (אפילו באיזה שנה) נפלה הטעות, והוא לא הציג אסמכתה להזרמת סכום של 963,247 דולר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

על ידיו לידי המערערת – פעולה אשר מן הסתם הייתה משתקפת בהעברה בנקאית או באופן מתועד אחר.

בסעיף 20 לסיכומי המשיב מפורטים ניסיונות המשיב – בשלב השומה – לקבל מידע ומסמכים מהמערערת בנושא זה, אולם כאמור לא הומצאו אסמכתאות וטעון "הטעות הרישומית" נותר תלוי על בלימה.

בנסיבות אלה אינני מוצא הצדקה להתערב בקביעת המשיב, ביחוד כאשר תיקון הטעות כביכול נעשה אך בחודש מאי 2018, כחלק מהוראה "סיטונית", המורה על ביצוע 60 פקודות יומן שונות.

1. העדר חקירה נגדית של מר גפני ז"ל

38. דיון ההוכחות בערעור זה נקבע תחילה לסוף חודש ינואר 2024. מסיבות הקשורות למלחמה, הדיון נדחה ליום 1.5.2024. ביום 30.4.2024, יממה לפני מועד ההוכחות, הוגשה בקשה מטעם המערערת לדחיית הדיון, וזאת בנימוק רפואי לפיו "לאחרונה מצבו... של מר גפני התדרדר באופן משמעותי... מר גפני איננו כשיר להעיד במעמד הדיון הקבוע, ולא ברור האם מצבו יאפשר להעיד בהמשך". לבקשה זו צורף סיכום רפואי בו נכתב בין היתר כי "הגעה לדיון בבית משפט במצבו הנוכחי עלול להחמיר את מצבו... – על כן ממליץ לדחות הדיון ולאפשר לו טיפול".

יוזכר כי תצהירו של מר גפני היה התצהיר היחיד שהוגש מטעם המערערת.

39. בתגובה לכך באותו יום, המשיב ביקש להותיר את הדיון על כנו והודיע:

"המערערת בחרה להגיש באמצעות מר גפני תצהיר לקוני. על כן, בנסיבות אלו, ותוך שמובהר מפורשות כי המשיב אינו מסכים לאמור בתצהירו של מר גפני – מוותר המשיב על חקירתו. המשיב מדגיש מפורשות: המשיב חולק על טענות מר גפני מטעם המערערת, ואין לראות בויתור על חקירתו של מר גפני כהסכמה לטענות שבתצהירו."

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

בהמשך לכך, וגם באותו יום, הגיב ב"כ המערערת כי "ככל והמשיב מבקש שלא לחקור את מר גפני, אי חקירת העד תעמוד לחובתו".

לנוכח הווייתו על חקירתו של מר גפני, ניתנה החלטה לפיה הדיון יתקיים למחרת כמתוכנן והוספתי וכתבתי כי "בשלב זה אינני קובע דבר לגבי הנפקות המשפטית האפשרית של אי חקירת העד על תצהירו".

40. בע"א 4584/10 מדינת ישראל נ' רגב שובר, ניתן ביום 4.12.2012, כבוד השופט י' עמית (כתוארו אז) ביאר את הכלל וסייגיו (בסעיף 94 לחוות דעתו):

"ככלל, הלכה ותיקה עמנו, כי הימנעות מלחקור פועלת לחובת הנמנע. אלא שאין מדובר בכלל שאין בלתו, וגם מקום בו מוותר בעל דין על חקירה נגדית של עד, אין הדבר מחייב את בית המשפט לקבל את גרסת העד אם יש טעם של ממש להימנעות.... כך, לדוגמה, מקום בו בעל הדין שנמנע מלחקור מביא ראיות אחרות אזי 'אין זה מחובתו של השופט להתעלם מהעדים וההוכחות האלה רק מפני שהצד הנ"ל לא השתמש בזכותו לחקור עד בחקירת שתי-וערב'.... ובקיצור, הימנעות מחקירה נגדית נזקפת ברגיל לחובת הנמנע, אך אינה מביאה מיניה וביה למסקנה כי יש לקבל את גרסת העד או המצהיר כהווייתה ללא תלות במכלול הראיות."

במסגרת רע"א 40/23 Meta Platforms Inc. ואח' נ' אודאצ'י בע"מ, ניתן ביום 6.2.2023, כבוד השופטת ר' רונן נקטה גישה גמישה דומה (סעיף 19 לפסק הדין):

"אני סבורה כי העובדה שצד להליך אינו חוקר את המצהיר מטעמו של הצד האחר על תצהירו, איננה מעידה (בהעדר הסכמה מפורשת אחרת) על כך שאותו צד מסכים לתוכן האמור בתצהיר. קביעה אחרת תביא לכך שצדדים יעמדו בכל מקרה ומקרה על זכותם לחקור על כל סעיף וסעיף בתצהיר, וזאת רק על מנת שהם לא ייתפסו כמי שמסכימים לתוכן התצהיר על כל האמור בו."

חשוב להדגיש כי זו תוצאה שאינה יעילה ואינה רצויה. צד יכול לכפור באמור בתצהירו של הצד שכנגד, לא לחקור את המצהיר ולנסות לבסס את

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

טענותיו לגביו על כך שהתצהיר אינו מפורט די הצורך; כי הוא מנוגד למסמכים כתובים או לראיות אחרות וכיו"ב. צד כזה רשאי כמובן לחקור את המצהיר על תצהירו – כולו או חלקו, אך הוא רשאי באותה מידה גם לעשות שימוש במכלול החומר הקיים בתיק, ולכפור בעובדות נושא התצהיר בהסתמך על החומר הזה, וזאת גם בלא חקירה נגדית (או עם חקירה נגדית מצומצמת).

יוער עוד כי כאשר צד מגיש תצהיר חלקי ולא מפורט כנדרש, חקירה נגדית עשויה לעתים לאפשר למצהיר להרחיב ולפרט את העניינים שהוא לא הרחיב במסגרת תצהירו. דווקא משום כך, עשוי הצד שכנגד להעדיף שלא לחקור את המצהיר, ולטעון בהמשך כי אין די באמור בתצהיר כדי להרים את הנטל שהוטל על יריבו. גישה כזו היא לגיטימית, ואין מקום למנוע אותה."

41. במקרה דנן, הוויתור על חקירתו של מר גפני בא בעקבות דיווחו של ב"כ המערערת, מיום 30.4.2024, לפיו "מר גפני איננו כשיר להעיד... ולא ברור האם מצבו... יאפשר להעיד בהמשך". על רקע זה, ועל מנת לקדם את ההליך בכל זאת, הביע המשיב עניין לקיים את דיון ההוכחות כקבוע, אף ללא חקירה נגדית של מר גפני. המשיב היה מוכן לעשות כן כי הוא סבר שהתצהיר ממילא "לקוני", ותוך הדגשה כי "המשיב אינו מסכים" לאמור בתצהיר.

42. ואכן, עיון בתצהיר מגלה כי:

(א) בעניין ההשקעות בנדל"ן, מעבר לנתונים "יבשים" שאינם שנויים במחלוקת כאן, עיקר העדות הראשית (התופסת פחות מעמוד מתוך התצהיר) מורכב ממסקנות - בעניין "רווח עסקי"; "רווח עסקי גדול ככל הניתן"; "חלק בלתי נפרד מהמעגל העסקי בחברה"; "נטוע עמוק במישור העסקי - ולא במישור ההוני" (קווי ההדגשה אינם במקור). מעבר לכך, הנאמר שם על הסבה של עסקי המערערת מיהלומים ליזמות בנדל"ן (סעיפים 6, 7 ו-13 לתצהיר) כלל איננו נתמך על ידי המסמכים השונים המונחים בפני בית המשפט.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

(ב) בעניין הכנסה ממחילת חובות שחבה המערערת לספקים (הסוגיה השנייה בהיקפה הכספי) – אין כל התייחסות בתצהיר.

(ג) בעניין תביעת ההוצאה בגין חובות רעים – גם עדות זו תופסת פחות מעמוד רובה מורכב מנתונים שאינם שנויים במחלוקת. בסעיף 17 לתצהיר הוסיף מר גפני והסביר – ללא הבאת תימוכין – כי: **"חשוב לי מאוד להסביר כי לאור חוקי הבורסה ליהלומים, לא נהוג לפתוח בהליכי הוצאה לפעול / הליכים משפטיים כנגד חברי הבורסה ליהלומים וכלל ההליכים מנוהלים באמצעות המוסדות של הבורסה."**

לנוכח התוצאה אליה הגעתי בחלק ד' לעיל, דומה כי הזכויות הדיוניות של המערערת בהיבט זה ממילא לא קופחו, ללא קשר למשקל שניתן לייחס לסעיף 17 האמור לתצהיר.

(ד) בעניין הכנסה ממחילת הסכום הרשום כמקדמות מלקוחות – התצהיר כלל ארבע שורות בנושא זה, והדברים מצוטטים בסעיף 36 לעיל. התייחסתי בסעיף 37 לעיל למשקלם של הדברים, בהעדר תיעוד כלשהו.

43. על כן, אינני סבור כי בנסיבות המקרה תוצאות המשפט אמורות להיות מושפעות מווייתור המשיב על חקירתו הנגדית של מר גפני ז"ל.

ז. קנס גרעון

44. המשיב הטיל על המערערת קנס גרעון מכוח סעיף 191(ב) לפקודת מס הכנסה. כידוע, קנס גרעון לא יוטל אם הנישום **"הוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה שלא התרשל בעריכת הדו"ח שמסר"**.

45. החלטתי שלא להתערב בהחלטת המשיב להטיל קנס גרעון במקרה דנן. בהקשר זה אציין שתי נקודות אלה:

(א) הימנעות רואי החשבון ממתן חוות דעת על המוצג בדוחות הכספים של המערערת לשנת 2016 – כמפורט בסעיף 4 לעיל. הימנעות גורפת זו מהווה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

נורת אזהרה לגבי תוכן הדיווח של המערערת לרשות המסים (וראו הוראת ביצוע 4/2018 שפורסמה על ידי רשות המסים ביום 8.1.2018).

(ב) בשתי הסוגיות העיקריות בערעור, המייצגות יחד כ-87% מההיקף הכספי של התיק (תביעת הפסד עסקי בגין ירידה לטמיון של השקעות וסוגיית ההכנסה ממחילת יתרת חובות המערערת לספקים) – טיעוני המערערת היו בלתי משכנעים ו/או בלתי נתמכים בראיות מספיקות, ודומה כי המקרה לא היה באמת גבולי (בפרט בעניין ההפסד העסקי הנטען). מעבר לכך, קשה להשתחרר מן הרושם כי לא במקרה הסכום הכולל של הוצאות שתבעה המערערת בשל אובדן השקעות ובשל חובות רעים $17.096 = 5.627 + 11.469$ (מיליון דולר), היה קרוב מאוד לסכום חובות הספקים שהמערערת הייתה מוכנה להכיר בהם כנמחלים (16.781 מיליון דולר).

46. לטענת המערערת היא פעלה על פי חוות דעת משפטית שניתנה לה על ידי עו"ד ויקטור עטיה ביום 22.7.2018. חוות הדעת התייחסה לשני נושאים: אפשרות ניכוי הוצאות בשל חובות רעים (ראו חלק ד' לעיל) ואפשרות ניכוי הוצאות בשל ירידת ערך השקעות המערערת בתחום הנדל"ן (חלק ב' לעיל).

חוות הדעת הייתה מסויגת ביותר. כבר בהקדמה נאמר כי:

"חוות דעת זו, מבוססת מטבע הדברים, על מכלול הנתונים העובדתיים אשר נמסרו לי על ידי יובל [גפני] ... ועל ידי רו"ח צייכנר... בחוות דעת זו אין קביעה לגבי טיב העובדות שנמסרו על ידך וע"י רו"ח צייכנר שכן חוות הדעת הינה תחת הנחה כי העובדות אכן נכונות ולפיכך האחריות על טיב העובדות הינה על מוסרם בלבד."

לעניין חובות רעים, מסקנת חוות הדעת לוותה בהסתייגות זו (סעיף 19):

"...מבלי לחוות דעה לעניין האם החברה רשאית להכיר בחובות לקוחותיה לעיל כחובות אבודים ומבלי לחוות דעה לעניין האם טענותיה של החברה כי אכן נקטה בהליכים בכל אחד מהמקרים באופן היעיל ביותר לגביית החוב והאם לפי בדיקותיה כל החייבים לעיל הינם חדלי פרעון או נטולי נכסים או אינם פעילים והאם אין הצדקה כלכלית לפעול מעבר לכך

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

במקרים לעיל והאם אכן לשיטת החברה אפסו סיכויי גביית החובות
האמורים, הרי החברה תוכל לרשום בספריה..."

ובעניין האופי העסקי של ההפסדים הנטענים מאובדן ההשקעות, הוטעם:

"...ניתן להסיק על סמך דברי החברה ודברי יובל, ובהנחה שדברים אלה
אכן נכונים, כי השקעות החברה בנדל"ן נעשו במישור המסחרי ולא
במישור ההוני שכן עפ"י מרבית המבחינים לעיל הכיוון מצביע[] על
מסחריות ולא הוניות... מבלי לחוות דעה לעניין, הפחתת שווי השקעותיה
של החברה המשמשות עבורה כאמור כמלאי עסקי לאפס [-] ניתן לומר כי
הפחתה זו אם היא אכן מוצדקת, הנה למעשה הוצאה בייצור הכנסה..."

(מתוך סעיפים 28.11 ו-30 לחוות הדעת)

אפילו בסיכום חוות הדעת (סעיף 33), המחבר נוהר והזכיר "חובות אבודים
לכאורה" וכן "ירידת ערך השקעותיה בנדל"ן לכאורה".

יתרה מכך, חוות הדעת ניתנה כחודשיים וחצי לאחר מתן הוראות הרישום משנת
2018 (אם כי לפני מועד הגשת הדו"ח השנתי לשנת המס 2016 ביום 12.8.2018).
משמע, עמדת המערערת לגבי החובות וההשקעות השונים ננקטה קודם לקבלת
חוות הדעת, ולא בהסתמך עליה.

47. לפיכך, קנס הגרעון יישאר על כנו, כפי שהוטל.

ח. סיכום

48. הערעור, ברובו, נדחה.

עם זאת, בעניין המפורט בסעיף 32 לעיל, המשיב יתקן את השומה בהתאם לאמור
שם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 15224-02-22 יהלומי גפני בע"מ נ' פקיד שומה גוש דן

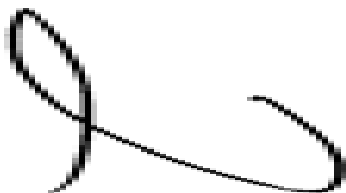
49. לנוכח פטירתו של מר גפני ז"ל, החלטתי להטיל על המערערת הוצאות משפט בסכום מתון. על כן, המערערת תשלם למשיב הוצאות משפט בסכום כולל של 15,000 ש"ח, וזאת תוך 45 יום מיום מתן פסק הדין.

50. מזכירות בית המשפט תמציא את פסק הדין לבאי כוח הצדדים. ניתן לפרסם את פסק הדין ברבים.

ניתן היום, ו' אדר תשפ"ו, 23 פברואר 2026, בהעדר הצדדים.

ה' קירש, שופט

ה' קירש, שופט